

ЗАХТЈЕВ ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације: 1015-1/17

Шифра УДК (бројчано): 159.922:37.015.3

Web адреса на којој се налази извјештај Комисије о научној заснованости теме:

www.ffuis.edu.ba

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Молимо вас да, у складу са чланом 149. Закона о високом образовању, (Службени гласник РС број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13 и 44/15) дате сагласност на приједлог теме докторске дисертације.

Назив дисертације: *Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом*

Научна област УДК (текст): Развој личности; Педагошка психологија

Презиме и име кандидата: **мр Слађана Миљеновић**

Ментор (име и презиме, звање): проф. др Сања Опсеница, ванредни професор, Општа психологија

(навести пет потпуних референци за радове ментора из научне области из које је тема дисертације):

1. Спасојевић, П. и Опсеница, С. (2010). Нека значајна питања статуса ученика као личности у васпитно-образовном процесу. *Нова школа, часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства бр. 7*, стр. 138-146, Педагошки факултет, Бијељина
2. Крнета, Д., Станар, С. & Опсеница, С. (2012). Социјални и лични фактори ставова наставника према оцењивању у школи, *Радови Филозофског факултета*, бр. 14, стр. 89-110, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале.
3. Опсеница, С., Спасојевић, П. & Миљеновић, С. (2014). Доприноси ли Универзитетска настава развоју критичког мишљења студената. *Научни скуп*, књига 15, Филозофски факултет, Бања Лука.
4. Opsenica, S., Milinković, D. & Spasojević, P. (2016). Najvažnija obilježja osnovne škole iz perspektive učenika. *Zbornik znanstvenih radova s Međunarodne znanstvene konferencije*. Osijek.
5. Dragica Milinković, D, Opsenica, S & Pero Spasojević (2017). Student attitudes to the teaching of mathematics in the republic of Srpska, *International Conference on Education and Social Sciences 6-8 February 2017*- OCERINT, International Organization Center of Academic Research, Istanbul, Turkey.

Кратко образложење теме (100 ријечи):

Концепт управљања разредом је релативно нов појам у области образовања и истраживањима у оквиру Педагошке психологије, а резултати показују да је један од важнијих фактора успјешности наставног процеса. Ријеч је заправо о моћи употребе ауторитета наставника у процесу васпитања и образовања. Теоријски значај овог истраживања је расвјетљавање везе између динамичких карактеристика личности наставника и њихове склоности ка одређеним стилевима руковођења. То ће бити један од праваца истраживања и допринијет ће јаснијем сагледавању елемената који утичу на успјешност наставника и то фактора који се тичу самог наставника. На нашим просторима веома је мали број истраживања која су се бавила концептом управљања разредом па је то још један значајан допринос за образовне науке.

Кад је у питању практични значај овог истраживања, наглашавамо да се резултати односе на релативно промјенљиве димензије личности које се могу унапређивати програмима стручног усавршавања, као и прикладним програмима који би могли бити уврштени у студијске програме наставничких факултета.

Узимајући у обзир да се под динамичким карактеристикама наставника, у овом истраживању, подразумевају компетенције, емпатија, изгарање на послу и препознавање емоција код

других људи, као резултат очекујемо пресјек стања у нашем основном образовању кад су у питању ове битне психо-социјалне карактеристике наставника. Ово сматрамо важним резултатом јер су релативно промјенљиве димензије личности које се могу унапређивати програмима стручног усавршавања, као и прикладним програмима који би могли бити уврштени у студијске програме наставничких факултета. Даље, очекујемо повезаност сваке од ових карактеристика са једним од стилова управљања разредном групом, што нам такође даје могућност евентуалног унапређења квалитета наставе, с обзиром да су досадашњи резултати истраживања показали да управљање разредним групама најдиректније утичеј на ученичка постигнућа.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата : мр Слађана Миљеновић

Назив завршеног факултета: Филозофски факултет Пале

Одсјек, група, смјер: Психологија

Година дипломирања: 2009.

Назив специјализације: -

Назив магистарске тезе: *Васпитни стилови родитеља и слика о себи адолесцената*

Научно подручје: Психологија

Година одбране: 2014.

Факултет и мјесто: Филозофски факултет Пале

Број публикованих радова (навести референце за три најважнија рада кандидата из научне области из које је дисертација):

1. Спасојевић, П., Опсеница, С., Цвјетковић, М. и **Миљеновић**, С. (2013). образујемо ли васпитаче за будућност? У зборнику радова са I стручно-научне конференције БАПТА "Савремено образовање и компетенције васпитача у предшколским установама" (стр. 9-18). Бијељина: Балкански савез удружења васпитача, БАПТА.

2. Спасојевић, П., Опсеница, С, **Миљеновић**, С. (2014). Утиче ли универзитетска настава на развој критичког мишљења код студената. *Критичко мишљење-фактор развоја науке и друштва, Бањалучки новембарски сусрети 2014.* стр. 343-353

3. **Миљеновић**, С., Опсеница, С (2015). Значај одговорног родитељства за изградњу слике о себи код адолесцената. *Методичка пракса, часопис за наставу и учење бр. 1/2. 2015, ВОЛ 13,* стр.5-18

4. **Миљеновић**, С, Опсеница, С. (2016). Психосоцијалне карактеристике и академска самоефикасност младих. *Нова школа, часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства бр. 11,* стр. 93-104

Назив и сједиште организације у којој је кандидат запослен: Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет Бијељина

Радно мјесто: Виши асистент

ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 71. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ.

У прилогу достављамо: - Извјештај Комисије о оцјени научне заснованости теме
- Приједлог одлуке Наставно-научног вијећа Факултета о одобравању теме за израду докторске дисертације

ДЕКАН

Доц. др Драга Мاستиловић

Телефон/факс: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Адреса: Алексе Шантића 1 71420 Пале, е-пошта: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Telefon/faks: + 387 (0)57 223 479, 227 410, Adresa: Alekse Šantića 1 71420 Pale, e-pošta: filozof@paleol.net, <http://www.ffuis.edu.ba>
Број: 1917/17

Датум: 4. 7. 2017. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 и 90/16) и члана 57. Статута Универзитета у Источном Сарајеву (број 01-С-294-III/11, 01-С-250-X/12, 01-С-41-XVII/13, 01-С-198-XX/13, 01-С-44-XVII/13 и 01-С-419-XXXIV/14), Наставно-научно вијеће Филозофског факултета Пале, на 242. сједници, одржаној 4. јула 2017. године, донијело је

ПРИЈЕДЛОГ ОДЛУКЕ

о извјештају Комисије за оцјену теме докторске дисертације
и подобности кандидата мр Слађане Миљеновић

I

Усваја се извјештај Комисије за оцјену теме докторске дисертације *Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом* и подобности кандидата мр Слађане Миљеновић, у саставу:

1. Др Драгољуб Крнета, редовни професор, Социјална психологија, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, предсједник;
2. Др Сања Опсеница, ванредни професор, Општа психологија, Педагошки факултет Бијељина, Универзитет у Источном Сарајеву, члан и
3. Др Јелица Петровић, ванредни професор, Развојна психологија, Филозофски факултет Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, члан.

II

Коначну одлуку о усвајању извјештаја Комисије за оцјену теме докторске дисертације *Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом* и подобности кандидата мр Слађане Миљеновић, донијеће Сенат Универзитета у Источном Сарајеву.

III

Уколико Сенат Универзитета да сагласност и одобри тему докторске дисертације, за ментора се одређује проф. др Сања Опсеница.

Доставити:

- Сенату Универзитета;
- Кандидату;
- Комисији (1-3);
- У досије;
- У списе;
- Архиви.

ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА

Доц. др Драга Мاستиловић

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета Пале, Универзитета у Источном Сарајеву, број 1015/17 од 11.4.2017. год., именована је Комисија за оцјену научне заснованости и подобности теме и кандидата мр Слађане Миљеновић за израду докторске дисертације под насловом *Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом* (у даљем тексту: Комисија)¹ у сљедећем саставу:

1. Др Сања Опсеница, ванредни професор, Општа психологија, Педагошки факултет Бијељина, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор,
2. Др Драгољуб Крнета, редовни професор, Социјална психологија, Филозофски факултет Пале, Универзитет у Источном Сарајеву, председник,
3. Др Јелица Петровић, ванредни професор, Развојна психологија, Филозофски факултет Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, члан.

Комисија је прегледала пријаву теме докторске дисертације и о томе подноси Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Пале, Универзитета у Источном Сарајеву следећи

ИЗВЈЕШТАЈ

О НАУЧНОЈ ЗАСНОВАНОСТИ И ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ²:
1. Назив и сједиште факултета Филозофски факултет Пале, Универзитета у Источном Сарајеву
2. Податак о матичности факултета за научну област из којој припада дисертација
3. Податак да је факултет имао организован магистарски студиј из научне област којој припада дисертација
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Кратка биографија кандидата Слађана (Божо) Миљеновић рођена је 21.4.1985. у Мостару. Тренутно је запослена на Педагошком факултету у Бијељини, Уноверзитета у Источном Сарајеву на мјесту вишег асистента из уже научне области Општа психологија. Основни струдиј завршила је 2009. године на Филозофском факултету у Палама, одсек Психологија. Звање магистра психолошких наука стекла је 2014. године на постдипломском студију из Психологије, смијер Едукацијска психологија такође на Филозофском факултету у Палама, а тема магистарског рада била је <i>Васпитни стилови родитеља и слика о себи адолесцената</i> урађена под менторством проф. др Сање Опсенице. Учествовала је на бројним научним конференцијама и објавила четири научна рада. Поред наставно-истрживачког рада била тренер на на обуци „Програма припреме за школу“, унутар пројекта „Транзиције ЦФС у ЕЦЦД јединице и то у Брчком 16-21.05.2015. годин, е, у Бања Луци 25-28.02.2016. у Бијељини 21-24.02.2017. године. Предсједник је Управног одбора Удружења грађана <i>Породични круг</i> у Бијељини. Предана је супруга и мајка троје дјеце.
2. Подобност кандидата да одговори на постављени предмет, циљ, задатке и хипотезе Мр Слађана Миљеновић је млада, амбициозна научна радница која седам година ради у настави, прво као асистент, а тренутно као виши асистент на Педагошком факултету у Бијељини. Године рада са студентима и као асистент на више предмета из групе психолошких предмета, учешће на научним скуповима и пројектима, су је учиниле осјетљивом за актуелне проблеме и теме које се тичу свих категорија популације младих. Изузетне професионалне и личне компетенције кандидаткиње Слађане Миљеновић ће допринијети да адекватно одговори на постављене циљеве, задатке и хипотезе овог докторског рада.
3. Најмање 2 научна рада - библиографске јединице ³ кандидата из области на коју се односи тема докторске дисертације објављене у водећим националним часописима
1. Спасојевић, П., Опсеница, С., Цвјетковић, М. и Миљеновић, С. (2013). <i>Образујемо ли васпитаче за будућност? У зборнику радова са I стручно-научне конференције БАПТА "Савремено образовање и компетенције васпитача у предшколским установама"</i> (стр. 9-18).

¹ Комисију чини наставници из научне области из које се брани докторат

² Факултет је матичан за наведену одговарајућу научну област и имао организован магистарски студиј из те области

³ Правилник о поступку давања сагласности за приједлог теме докторске дисертације и на извјештај о урађеној докторској дисертацији, 2005. године (све радове наводити по Харвардском или АПА систему навођења литературе; обавезна достава фотокопија радова)

<p>Бијељина: Балкански савез удружења васпитача, БАПТА.</p> <p>2. Спасојевић, П., Опсеница, С, Миљеновић, С. (2014). Утиче ли универзитетска настава на развој критичког мишљења код студената. <i>Критичко мишљење-фактор развоја науке и друштва, Бањалучки новембарски сусрети 2014</i>. стр. 343-353</p> <p>3. Миљеновић, С., Опсеница, С (2015). Значај одговорног родитељства за изградњу слике о себи код адолесцената. <i>Методичка пракса, часопис за наставу и учење бр. 1/2. 2015, ВОЛ 13</i>, стр.5-18</p> <p>4. Миљеновић, С, Опсеница, С. (2016). Психосоцијалне карактеристике и академска самоефикасност младих. <i>Нова школа, часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства бр. 11</i>, стр. 93-104</p>
<p>ПОДАЦИ О ДИСЕРТАЦИЈИ</p> <p>Назив дисертације :</p> <p style="text-align: center;"><i>Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом</i></p> <p>Научна област/ ужа научна област(текст); УДК Педагошка психологија</p>
<p>4. Предмет и значај истраживања</p> <p>Предмет истраживања су динамичке карактеристике личности наставника, јер оне представљају димензију која је у одређеном степену подложна промјенама, што даје додатну практичну вриједност овом истраживању, и аргументе за повезаност са стилем управљања одјељењем који је, иако значајан, премало мјеста заузео у образовним наукама на нашим просторима, а то увећава и практични и теоријски значај овог истраживања.</p>
<p>5. Циљ и задаци у дисертацији</p> <p><i>Циљ</i> истраживања је да се утврди колико су значајне и у каквој су вези динамичке карактеристике личности наставника и његове склоности одређеном стилу управљања одјељењем са школским постигнућима.</p> <p>Овако постављен циљ истраживања биће реализован кроз сљедеће <i>зadatке</i> истраживања:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Утврдити постоји ли, код наставника који су показали већи скор на Упитнику за самопроцјену компетенција, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 2. Утврдити постоји ли, код наставника који су показали нижи скор на Упитнику за самопроцјену компетенција, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 3. Утврдити постоји ли, код наставника који су показали већи скор на Упитнику за процјену емпатије, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 4. Утврдити постоји ли, код наставника који су показали нижи скор на Упитнику за процјену емпатије, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 5. Утврдити постоји ли, код наставника који постижу ниже скорове на скали професионалног изгарања, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 6. Утврдити постоји ли, код наставника који постижу више скорове на скали професионалног изгарања, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 7. Утврдити постоји ли, код наставника који постижу ниже скорове на инструменту за преознавање емоција код других, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 8. Утврдити постоји ли, код наставника који постижу више скорове на инструменту за преознавање емоција код других, склоност ка одређеном стилу управљања разредом. 9. Утврдити постоји ли значајна статистичка разлика између наставника са различитим годинама стажа у скору на Упитнику за самопроцјену компетенција, Упитнику за процјену емпатије, скали професионалног изгарања и инструменту за препознавање емоција. 10. Утврдити постоји ли статистички значајна разлика између наставника различитих обезовних профила у скору на Упитнику за самопроцјену компетенција, Упитнику за процјену емпатије, скали професионалног изгарања и инструменту за препознавање емоција.
<p>6. Хипотезе⁴ докторске дисертације</p> <p>Хипотезе у истраживању гласе:</p> <p>Х- Постоји повезаност између динамичких карактеристика личности наставника и стила управљања одјељењем и употребе моћи управљања наставника.</p> <p>Х-1- Постоји повезаност између нивоа компетенција наставника и стила управљања разредом.</p> <p>Х-2- Постоји повезаност између способности емпатије наставника и склоности наставника ка одређеном стилу управљања разредом.</p>

⁴Хиптезе су кратко изречене тврдње.Након изрицања хипотеза слиједе кратка образложења за доказивање. Хипотезе могу имати ограничења у простору и времену, доказују се кроз истраживања у реалном систему (моделу или прототипу) а потврђују се истраживачким методама и статистичком обрадом у дисертацији. Хипотезе могу бити главне и помоћне, односно нулте и алтернативне.

X-3- Постоји повезаност између степена професионалног сагорјевања наставника и склоности наставника ка одређеном стилу управљања разредом.

X-4- Постоји повезаност између способности наставника да препозна емоције код других и склоности наставника ка одређеном стилу управљања разредом.

X -5- Постоји повезаност између дужине радног стажа и развијености динамичких карактеристика наставника.

X-6- Постоји повезаност између наставника различитих образовних профила и развијености динамичких карактеристика.

7. Актуелност и подобност теме докторске дисертације

После породице школа је други извор секундарне социјализације, која се узима као зачетак формирања личности, оставља снажан и утицај на све димензије развоја и формирања личности младог човека. Школа заједно, почевши од професора разредне наставе, а касније и предметних наставника, је фактор који поред образовне има и другу изузетно важну улогу, васпитну. Ипак, све чешће чујемо захтјеве да се школе брже мијењају, очекује се много више, умјесто стерилних знања, више утицаја на животна искуства, вриједносну оријентацију младих, па је оправдано питање, да ли то оне реално и могу, будући да се све више маргинализују, без амбиција уређивања њихове дугорочне мисије. Савремено родитељство је такође запостављено, тако да и нема ничег што би указивало на укључивање родитеља у васпитање, али на плодотворан начин, учењем и адекватној позицији у друштву, са обавезујућим укључивањем у јединствен утицај на одрастање и учење у школи, иако, што је парадоксално, родитељи много више очекују од васпитно-образовних установа. Све ово, у условима информационо-технолошке револуције која, у многеме, утиче на одрастање на „нови профил“ савременог дјетета, чини позив наставника и те како отежаним. Из тог разлога покушај проналажења што ефикаснијег инвентара компетенција савременог наставника, (профила личности, њене „моћи“) професионалне изградње, како би могао да одговори на све захтјеве данашњих младих људи и њихових очекивања, због чега је ова тема веома актуелна и неопходна а резултати итекако могу да утичу на промјене у наставној пракси.

8. Преглед стања у подручју истраживања (код нас и у свијету)

Почетком XX вијека са индустријализацијом јавила се потреба за усклађивањем образовања са потребама друштва. Потреба за постављањем питања успјешности и ефикасности наставе настаће касније општим научним и техничко-технолошким преображајем. У образовању није више нужно само образовати масовно и брзо већ квалитетно и у складу са технолошким напредком ондашње цивилизације.

Алфред Бине је први конструисао тест за утврђивање менталне зрелости дјетета. Имао је за циљ да направи разлику између дјеце која могу и дјеце која не могу да прате наставу. Након тога, бројна истраживања била су усмјерена на испитивање фактора успјеха у школском учењу. Предмет истраживања биле су способности и личност ученика, а затим фактори из домена социо-економских услова живота ученика.

Тек 60-тих година истраживањем откривају разлике између успјешних и неуспјешних школа. Едмонс, Бруковер и Лизот дошли су до конструката ефикасних школа (Lezote, 1991, према Ђигић, 2009):

1) Заједничка мисија школе је заједничко разумјевање и посвећеност запослених циљевима образовања, приоритетима друштвеног развоја, техничко-технолошком и научном напредку људске цивилизације;

2) За остваривање мисије школе према запосленима, родитељима, ученицима, разумије и примјењује карактеристике дјелотворне наставе и управљању различитим програмима у школи одговара директор школе. Наставница је дата улога лидера у свом дјелокругу рада, руководећи се притом заједничким циљевима и вриједностима које средина очекује;

3) Школска средина је уређена, физички безбједна и за ученике и за запослене; атмосфера је подстицајна за учење, али је скоро у цјелости потиснута индивидуалност, дјеца су само дио извјесне и оствариве будућности;

4) Настави и учењу се посвећује највећи дио времена. Ученици су закупљени планираним активностима које су директно повезане са постављеним циљевима часа са претходно добро уређеним садржајем учења;

5) Наставник настоји да све ученике доведе бар до минималне успјешности, односно до најбољих просјечних постигнућа;

6) Ученици често добијају повратну информацију о свом напредовању у учењу. За оцјењивање се користе различите методе: тестови које израђује наставник, ученички радови, чек-листе за праћење постигнућа, критеријски тестови, нормативни тестови. Резултати тестирања се користе за побољшање појединачних постигнућа ученика, као и за унапређивање наставе;

7) Родитељи разумију и подржавају мисију школе али имају слабе могућности да

учествују и помажу школи у остваривању мисије. Ријетко и нерадо то чине. Школа је дуго уздизана до нивоа мита о безусловном дејству на животну перспективу.

Овдје се први пут као фактор школског учења помињу школска клима и наставници. Ова анализа показала је да наставници у успјешнијим школама проводе више времена у настави и да је боља сарадња између ученика и наставника у односу на мање успјешне школе. Дакле, за успјешност ученика веома је важан педагошки стил наставника и квалитет односа који се успоставља са ученицима. Наставник осим образовних, професионалних и социјалних циљева које треба да оствари утиче и на изградњу и развој личних капацитета ученика, његово емоционално и интелектуално сазријевање (Богуновић 2006.). Савремена настава, односно настава будућности којој се тежи, морала би да има за циљ да личност у цјелини, развија креативне и продуктивне стваралачке потенцијале, а наставници различитим облицима и методама рада да усмјеравају студенте према креативној страни процеса и развој њиховог критичког мишљења (Спасојевић и сар., 2015).

И Хавлека (1998) на сличан начин описује успјешног наставника, наглашавајући да је успјешан наставник онај који своји ангажовањем подстиче развој способног и образованог, интелектуално самосталног, радно продуктивног, емоционално стабилног и социјално интегрисаног ученика.

Испитујући пожељне и непожељне особине на нашим просторима, Мирослава Нагулић (1980) издвојила је четири категорије особина: спољне карактеристике наставника, особине као предавача, општељудске особине, однос према ученику (Вјекич, 1999). Сузић (2008) на основу категоризације и теоријске анализе великог броја радова страних и наших аутора, издваја око стотину особина које су смјештене у сљедеће категорије:

- 1) Наставник као личности
- 2) Стил и начин рада у настави
- 3) Однос према ученику и настави, вриједности и вриједносне орјентације
- 4) Социјална улога и статус
- 5) Физичке особине (Сузић, 2008).

Показало се да ученици при процјењивању наставника највише вреднују однос наставника према ученицима, колико их уважавају као личности. Резултати показују да ученици као успјешне и добре наставнике издвајају оне које одликују: топлина, љубазност, пријатељски однос, правичност, досљедност, демократичност, сарадљивост, отвореност мишљења, различита интересовања, смисао за хумор, разумјевање проблема ученика и заинтересованост за њих, спремност да помогну, допуштање веће активности ученика уз одржавање реда, добро познавање сопственог предмета (Вјекич, 1999).

У оквиру свеобухватне анализе стања у основном образовању код нас (UNICEF, 2001) ученици осмог разреда основне школе су као пожељне карактеристике наставника наводили: да буду добри и занимљиви предавачи, да имају смисао за хумор, да воле и знају да се шале, ученике третирају једнако. Сличне карактеристике као пожељне наводе и сами наставници (Аврамовић и Вујачић, 2010). Наставници основних школа наводе да наставници треба да имају сљедеће карактеристике: - мотивисани су, заинтересовани, воле свој посао и одговорно му приступају објективно, реално и континуирано оцјењују, добро предају, користе различите методе, активирају ученике, повезују градиво, стално се стручно усавшавају, имају адекватан однос према ученицима, уважавају разлике међу њима, воле ученике, имају адекватну комуникацију са ученицима, пријатног су физичког изгледа и адекватно одјевени, сарађују са колегама, стручним сарадницима и родитељима. Сличну листу карактеристика навели су и средњошколски наставници, с тим што су неке другачије именовали, док је суштинско значење исто (Ћигић, 2012).

Ученици често као пожељне особине наставника издвајају наставничко разумјевање ученика, стрпљивост, толеранцију, препознавање ученикових доживљаја, љубав, правичност, давање савјета што се може препознати као емпатичност наставника. Ремерс (1928) издваја емпатичност као један од два важна фактора који одређују успјешност наставника. Емпатија означава бригу за друге и спремност да им се помогне (Hoffman, 1975), или разумјевање туђих мисли и осјећања (Davis, 1983), односно као конструкт који има когнитивну и афективну компоненту (BaronCohen & Wheelwright, 2004) и као такав не може се изузети као важна особина наставника која одређује квалитет његовог рада са ученицима. Истраживања показују да је код наставника који показују више емпатије нижи проценат бјежања са часова, мањи је број проблематичних понашања ученика, боље су школске оцјене и мотивација ученика (Morgan, 1977). Радовановић (1993) наглашава важност развијености емпатије за успјешан процес наставе истичући супериорност емпатијске комуникације у односу на вербалну, истичићи да је емпатијска комуникација богатија и вјеродостојнија и као таква неопходан је чинилац комуникационе опремљености наставника и уграђена је у циљеве васпитања и образовања и

ученика и наставника.

Бјекић (1999) је у свом истраживању дошла до резултата који показују да су емпатијски брижнији наставници успјешнији у настави мјерено самопроцјеном успјешности и процјењују да више испуњавају своје професионалне улоге, да су више мотивисани за наставни рад. У оквиру истог истраживања, само гледано из угла ученика наставници са развијенијом емпатијом успјешнији су у остваривању своје улоге наставника и ученици су више мотивисани за њихов предмет. Такође Сладоје (2012) у свом истраживању потврђује значај наставникове емпатије за развој метакогнитивних способности.

Емпатичност наставника истиче се и као важна предиспозиција која доприноси успешности наставника у развијању креативности ученика са којима раде и у раду са даровитим ученицима јер доприноси разумијевању дјецe, као и њихових потреба, посебно у ситуацијама дјецe која су по различитим карактеристикама другачија од "просјечне" дјецe (Максић, 2006).

Из резултата наведених истраживања закључујемо, емпатија је важна особина наставника која одређује његову мотивисаност за рад, утиче не однос са ученицима, утиче на успјешност ученика у настави, на метакогнитивне стратегије учења, па је истраживање емпатије код наставника, увијек пожељно. С тога ће ово истраживање бити усмјерено и у том правцу- утврђивању стања развијености емпатије код наставника на нашим просторима као једног од важних фактора успјешности наставног процеса.

Поред емпатије, један од задатака истраживања биће и компетенције наставника. Термин компетенција Бранковић (2010) дефинише помоћу три конструкта: 1) знање, 2) вјештине, 3) мишљење и ставови. Да би се одредио појам компетенција наставника потребно је увести још неке конструкте, као што су способност за критичност, аналитичко мишљење, креативност, толерантност, иновативност, способност тимског рада, самосталност и самоиницијативност (Бранковић, 2010).

Према Гласеру (Glasser, 2005), можемо издвојити три битне димензије компетенција учитеља: професионална компетенција, педагошко-дидактичко- методичка и радна компетенција. У студији Педагогија за 21. вијек, Сузић (Сузић, 2005) је дао модел двадесет осам компетенција за 21. вијек, сврстаних у четири подручја:

- когнитивне компетенције,
- емоционалне компетенције,
- социјалне компетенције и
- радно-акционе компетенције.

У оквиру програма "Education and Training 2010" радна група стручњака из различитих земаља формулисала је основе компетенција и квалификација које морају имати наставници, да би успјешно обављали своје стручне задатке (Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications): а) Знања из специфичног предмета, б) Знање из педагогије, ц) Вјештине и компетенције потребне за вођење ученика и пружање подршке ученицима и д) Разумијевање друштвеног и културолошког значења образовања. У документу се даље наводе три кључне компетенције наставника. Наставници би морали бити оспособљени за:

1. Рад с информацијама, технологијом и знањем;
2. Рад с људима - ученицима, сарадницима и осталим партнерима у образовању;
3. Рад у друштву и с друштвом, на локалном, регионалном, националном, европском и ширем глобалном нивоу.

Наставникове компетенције и рад стављене су у контекст цјеложивотног учења.

Према Стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја који су писани за наше просторе, компетенције се дефинишу као моћ капацитета појединца који се исказује у вршењу сложених активности у васпитно-образовном раду. Оне представљају скуп потребних знања и вјештина и вриједносних система наставника и одређују се у односу на циљеве и исходе учења. Издвајају се четири конструкта:

1. Компетенције за наставну област;
2. Компетенције поучавање и учење;
3. Компетенције за подршку развоју личности ученика;
4. Компетенције за комуникацију и сарадњу

У овом документу се наводи да је улога наставника вишеструка и да треба да развија кључне компетенције код ученика које их оспособљавају за живот и рад и на тај начин им пружа основу за даље учење и да пружа додатну подршку ученицима из осјетљивих друштвених група, талентованим ученицима и ученицима са тешкоћама у развоју, да остваре образовне и васпитне потенцијале у складу са сопственим могућностима.

У овом истраживању један од задатака био би утврђивање развијености компетенција наставника на нашим просторима помоћу упитника који је конструисан према Стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја.

Наставнички позив припада у ону групу позива код којих је професионални рад усмјерен на помагање и подршку другим људима. И баш због тога што припадају у групу „помагача“ или „помажућих професија“, и због непосредне комуникације и уживљавања у емоционална стања и патње других особа, често исказују знаке професионалног изгарања, попут емоционалне и физичке исцрпљености, губитка осјећаја личне вриједности, смањења личних постигнућа, деперсонализације, осјећаја беспомоћности. Сам појам изгарања на послу разумије се као реакција на хроничне и дуготрајне изворе стреса у раду. То је стање исцрпљености у којем појединац не може продуктивно да функционише (Шкрињар, 1996.), а настаје као посљедица дуготрајне изложености професионалном стресу (Ајдуковић и Ајдуковић, 1996.). Маслачева (1982.), која се убраја у најпознатије истраживаче изгарања на послу, дефинише га као синдром емоционалне исцрпљености, деперсонализације и смањеног личног и професионалног испуњења код запослених који раде с људима. Емоционална исцрпљеност се односи на осјећај емоционалне „растегнутости“ и исцрпљености због рада с људима. Деперсонализација подразумијева безосјећајан и равнодушан однос према клијентима, а смањено лично постигнуће се односи на опадање осјећаја компетенције и успјеха у раду с људима.

Кад су у питању личне карактеристике наставника, резултати истраживања показују да испитаници с већим годинама радног стажа под већим ризиком од изгарања на послу (Van Ginkel, 1987; према Van Horn, 2002). Слично је и код истраживања односа пола и изгарања на послу. Кад је у питању пол мушкарци показују већи степен деперсонализације од жена, док оне, с друге стране, показују већу емоционалну исцрпљеност (Russell и сар., 1987; Greenglass и сар., 1990; према Van Horn, 2002).

Велику улогу у откривању и појави наставничког изгарања на послу имају организацијски услови. Међу организацијске стресоре који утичу на појаву синдрома изгарања, Дорман (2003) убраја: недостатак вредновања наставника, ускраћивање правовремених и потребних информација, повећану бирократизацију као и смањену аутономију наставника. Услови који утичу на посао, између осталих су и преоптерећеност послом, временско ограничење и притисак, број ученика у одјељењима и општа психичка кондиција наставника (Schaufeli и Bakker, 2004., према Домовић и сар., 2010).

Пошто наставник у свом процесу рада стално успоставља односе са другим особама (ученицима, колегама, другим школским особљем, родитељима ученика), он при томе испољава различите улоге и ангажује различите аспекте своје личности, што га врло често доводи у ситуацију повећане одговорности, емоционалног напрезања и стреса. Поред тога, као најважнији извори стреса и синдрома изгарања на послу код наставника, према већини истраживања, наводе се следећи фактори:

- Лоше понашање ученика (Evers, Tomic & Brouwers, 2004, према Чабаркапа, 2009);
- Превелика количина посла, обим посла (Burke & Greenglass 1995, према Чабаркапа, 2009);
- Лоше радно окружење (Bakker, Demerouti & Euwema 2005, према Чабаркапа, 2009).

Истраживања показују да синдрому изгарања највише доприносе, прије свега, релације с ученицима и родитељима (Grayson & Alvarez, 2008). Сличне налазе износе Фридман и Исак (Friedman и Isak, 1995), који су указали да уобичајено понашање ученика, као што је непоштовање ауторитета наставника и непажња на часу, објашњава 22% варијансе радног изгарања. Ту спадају и ученици којима недостаје мотивација за учење, одржавање дисциплине на часу, временски притисак и затрпаност послом, прилагођавање промјенама, евалуација од стране других, интеракција с колегама, брига за самопоштовање и статус, однос са надређенима, конфликт и нејасност улога, лоши услови рада.

Резултати истраживања показују да је веза изгарања с особинама личности слабија него веза с организацијом посла, па се сматра да је изгарање више друштвени и организациони феномен него резултат индивидуалних особина и ресурса (Maslach, Schaufeli, Leiter, 2001). То даље доводи до закључка да је на њега лакше утицати и мијењати га. А с обзиром да наведени резултати истраживања показују да има велики утицај на успјешност наставног процеса, истраживање у тој области је увијек од практичног значаја. Због тога је један од задатака овог истраживања и утврђивање степена изгарања на послу код наших наставника.

Појам који повезује личност наставника и његове компетенције, све његове професионално-образовне циљеве јесте концепт управљања разредом. Крњајић (2007) га дефинише као скуп наставникових понашања и активности чији је циљ да унаприједи сарадњу и укљученост ученика у процес наставе и учења. Брофи (Brophy, 2011) наглашава да управљање разредом подразумијева креирање позитивне климе засноване на принципима заједнице која учи. Ђигић (2012) је кратко дефинише као стварање подстицајног и сигурног окружења за учење.

Више аспеката чини управљање разредом: радни материјал, социјални односи у одјељењу, управљање понашањем ученика, управљање временом, одржавање дисциплине, а све те елементе треба да контролише наставник. Наиме, један број истраживања показује да ученици током

часова изгубе од једне до двије трећине времена на различите активности које немају везе са учењем (Karweit & Slavin, 1981; Weinstein & Mignano, 1993, према Виздек-Видовић, 2003), док други указује да дужина времена проведеног у учењу се показује као један од најзначајнијих фактора успјешности наставе (Brophy, 2011). То говори да је квалитетно управљање временом у настави од велике важности за ефикасност наставе.

Пажљива анализа резултата великог броја истраживања различитих утицаја на постигнућа ученика (Wang et al., 1993, према Ђигић 2012) је показала да, међу 228 варијабли, управљање разредом има најдиректнији утицај на ученичка постигнућа. Вулфолк и сар. (2014) наводе да циљ управљања одјељењем јесте одржавање позитивног окружења за продуктивно учење, али да је наметање строгог реда само ради реда испразан циљ. Они наводе три разлога за која су вриједна труда у управљању разредом. Први је више времена за учење. Анализа која је извршена на преко 100 извјештаја о истраживању ефеката управљања разредом (Marzano et al., 2003) показује да у одјељењима чији су наставници примјењивали дјелотворне стратегије и технике управљања разредом, степен ангажовања ученика на часовима расте за 23%, а ниво постигнућа ученика је повећан за око 20%. Једноставно, ученици ће научити оно о чему размишљају и вјежбају да размишљају (Albert, 2000, према Вулфолк, 2014). Други разлог је приступ учењу. Брофи (Brophy, 2011) наглашава да наставник треба јасно да артикулише очекивања у вези са понашањем ученика и њиховим учешћем у активностима усмјереним на учење. Често су правила и очекивања наставника имплицитна и неизречена, па наставници и ученици нису ни свјесни да поштују различита правила за различите активности (Humphrey et al., 2006, према Вулфолк, 2014). Тећи циљ јесте помагање ђацима да буду способни да управљају сами собом. Бокертс и Каскалар (Boekaerts i Cascallar, 2006) слажу се да је интеракција коју ученици остварују с вршњацима и наставницима у разреду кључна за развој саморегулацијских вјештина. Шта више, у неким истраживањима дошло се до резултата да група варијабли које укључују руковођење разредом, социјалне интеракције између наставника и ученика, поучавање, разредну климу, академске интеракције, процјењивање и разредну имплементацију и подршку, имају готово једнак утјецај на учење као и способности ученика (Wang, Heartel i Walberg, 1993). Помак који је учињен у данашњој теорији јесте умјесто инсистирања на послушности усмјеравање ка поучавању саморегулације и самоконтроле (Kaplan et al., 2002, према Вулфолк, 2014). Севиц (Savege, 1999, према Вулфолк, 2014) наводи да је најосновнија сврха дисциплине развој самоконтроле и да академско знање и технолошка вјештина неће имати исхода уколико они који их посједују немају самоконтролу. У нашим приликама, стратегија унапређивања процесом наставе и образовања умјесто наглашеног присиљавања на учење, програм усмјерен само на сарадњу ученика и школску оцјену, мора да буде усмјерен на храбрење и подршку, на пријатељску и хуману климу разумјевања и повјерења на кооперативну и опуштenu везу са заједничком одговорношћу.

Овакве анализе сасвим убједљиво говоре о томе да управљање разредом заслужује пуну пажњу у проучавању ефективне наставе, што даје посебну вриједност резултатима оваквих истраживања.

Различити аутори издвајају и различите стилове управљања разредом пошто је инструмент за ово истраживање базиран на теорији Ненси Мартин и Беатрис Болдвин, наводимо само њихов поглед на подјелу стилова руковођења. Оне издвајају три димензије које су битне за овај концепт: личност, настава и дисциплина. Димензија личност укључује вјеровања наставника о личности и општој природи способности ученика и његова схватања укупне психолошке климе. Ова увјерења наставника одређују његове поступке који доприносе индивидуалном развоју ученика, као и квалитету психолошке климе у одјељењу који зависи од тога у којој мјери се уважавају потребе и интересовања ученика и од степена узајамног поштовања. Димензија настава обухвата све оно што наставник чини да би успоставио и одржао активности на часу: физичко уређење простора, коришћење времена, организовање и праћење самосталног рада ученика на часу, избор и коришћење материјала за рад, регулисање дневних рутина. Трећа димензија, дисциплина, односи се на поступке које наставник предузима да би успоставио одговарајуће стандарде понашања, као што је давање повратне информације, коментарисање поступака ученика или давање упутстава ученицима о томе како треба да се понашају, у смјеру подршке, охрабривања, дјеловања на унутрашњу природу мотива.

Овакво схватање концепта управљања разредом чини се адекватним јер обухвата мали број довољно широких и међусобно повезаних димензија које обухватају све важне елементе управљања разредом. Различити аутори, од којих су поједини и са наших простора, бавили су се овим концептом разредне климе дуже вријеме и закључили, не само да је он могућ, већ нужан у условима мисије школе која је усмјерена на квалитет и ефикасност, на наглашавање различитости и постигнућа појединца које он објективно може остварити.

Концепт управљања разредом је релативно нов појам у области образовања и истраживањима у оквиру Педагошке психологије, а резултати показују да је један од важнијих фактора успјешности наставног процеса. Ријеч је заправо о моћи употребе ауторитета наставника у процесу васпитања и образовања. Теоријски значај овог истраживања је расвјетљавање везе између динамичких карактеристика личности наставника и њихове склоности ка одређеним стиловима руковођења. То ће бити један од праваца истраживања и допринијет ће јаснијем сагледавању елемената који утичу на успјешност наставника и то фактора који се тичу самог наставника. На нашим просторима веома је мали број истраживања која су се бавила концептом управљања разредом па је то још један значајан допринос за образовне науке.

Кад је у питању практични значај овог истраживања, наглашавамо да се резултати односе на релативно промјенљиве димензије личности које се могу унапређивати програмима стручног усавршавања, као и прикладним програмима који би могли бити уврштени у студијске програме наставничких факултета.

10. Веза са досадашњим истраживањима

Пажљива анализа резултата великог броја истраживања различитих утицаја на постигнућа ученика (Wang et al., 1993, према Ђигић 2012) је показала да, међу 228 варијабли, управљање разредом има најдиректнији утицај на ученичка постигнућа. Вулфолк и сар. (2014) наводе да циљ управљања одјељењем јесте одржавање позитивног окружења за продуктивно учење. Они наводе три разлога за која су вриједна труда у управљању разредом. Први је више времена за учење, други разлог је приступ учењу. Тећи циљ јесте помагање ђацима да буду способни да управљају сами собом. У нашим приликама, стратегија унапређивања процесом наставе и образовања умјесто наглашеног присиљавања на учење, програм усмјерен само на сарадњу ученика и школску оцјену, мора да буде усмјерен на храбрење и подршку, на пријатељску и хуману климу разумјевања и повјерења на кооперативну и опуштену везу са заједничком одговорношћу. Који стил ће наставник користити у процесу управљања разредом свакако да зависи од особина његове личности. Ђигић (2013) је у свом истраживању добила потврду да су наставници са специфичним психолошким профилем склони одређеном стилу управљања одјељењем. Резултати других истраживања показали су да квалитет радне климом) представља процјену наставника о томе у којој мјери директор школе подржава његову аутономију у раду, представља значајан фактор испољавања одређених стилова управљања разредом. Тестирани структурални модели односа између предиктора различитих стилова управљања разредом показали су да је виши степен самоактуализованости наставника најдиректнији предиктор интеракционистичког стила, нижи ниво самоактуализованости наставника предиктор интервенишућег стила руковођења разредом и најзад мање изражена екстраверзија и доживљај мање аутономије доприноси испољавању неинтервенишућег стила. Овакве анализе сасвим убједљиво говоре о томе да управљање разредом заслужује пуну пажњу у проучавању ефективне наставе, што даје посебну вриједност резултатима оваквих истраживања.

11. Методе истраживања и инструменти (опрема)

Истраживање је по својој природи *неекспериментално*, јер истраживач нема директну контролу над независним варијаблама и на тај начин и не може њима да манипулише, већ жели да испита повезаност независних варијабли и зависне варијабле. Два алтернативна циља које се овдје постављају јесу предикција и откривање структуре. Оба се заснивају на корелацији, те је по својој суштини ово и *корелационо истраживање*.

Како му је поставка компаративна, ово истраживање представља и једну *компаративну студију* у којој се уочавају разлике између субјеката, на основу чега их можемо боље упознати и даље изучавати.

Што се тиче економичности извођења и „фактора времена”, ово истраживање припада групи *трансферзалних истраживања*, која имају за циљ праћење промјена у једном временском раздобљу. Као такво истраживање има за циљ да региструје постојеће разлике међу различитим групама, које могу настати због утицаја различитих фактора.

Метода теоријске анализе и синтезе користиће се за описивање и теоријски приступ проблему истраживања, као и за преглед досадашњих истраживања. Обрада података овог истраживања биће извршена дескриптивним, униваријантним, као и мултиваријантним статистичким методама. Подаци су рачунарски обрађени програмом СПСС верзија 20.0.

Од статистичких метода и поступака користиће се:

1. Дескриптивна статистика: аритметичка средина, стандардна девијација, проценти и линеарне корелације за опис узорка и варијабли истраживања.
2. Статистика закључивања која ће обухватити примјену: анализе варијансе,

<p>дискриминативне анализе, факторске анализе и кластер анализе.</p> <p>Истраживање ће се реализовати анонимним анкетирањем, примјеном шест упитника. За потребе прикупљања емпириских података о истраживаном проблему биће кориштени преузети инструменти и то:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За испитивање стилова управљања разредом користиће се Инвентар стилова управљања разредом чији су аутори Гордана Ђигић и Снежана Стојиљковић. Мјери три димензије управљања разредом- личност, дисциплина и настава. Теоријску основу развијаног Инвентара за самопроцену представља модел Мартин & Болдвин, 1993. који разликује три стила управљања разредом: интервенишући, интеракционистички и неинтервенишући. 2. За испитивање компетенција користиће се Упитник за самопроцену компетенција наставника конструисан складу са Стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја 2011. године. 3. За процену синдрома сагоријевања користиће се Скала професионалног изгарања (MBI-NL-ES, Schaufeli, Daamen i Van Mierlo, 1994., развијена према MBI – ES, Maslach i Jackson, 1986.) Скала професионалног изгарања састоји се од три субскеале, које мјере три димензије сагоријевања на послу - емоционалну исцрпљеност, деперсонализацију и лично постигнуће. 4. За испитивање емпатије користиће се Упитник за процену емпатије чији су аутори Генц, Митровић и Чоловић, 2009. 5. Инструмент који ће користити за испитивање препознавања емоција састоји се од 12 црно-бијелих фотографија формата 8x13 на којима женски и мушки модел изражавају емоције среће, туге, гађења, изненађења, страха и љутње. Фотографије емоционалних експресија које су кориштене, по увјерењу Екмана и сарадника представљају 6 базичних емоција. Аутори инструмента су Јелица Петровић и Ивана Мухић. 6. Инструмент за прикупљање личних карактеристика наставника конструисан је за потребе овог истраживања.
<p>12. Очекиване резултате докторске дисертације</p> <p>Узимајући у обзир да се под динамичким карактеристикама наставника, у овом истраживању, подразумевају компетенције, емпатија, изгарање на послу и препознавање емоција код других људи, као резултат очекујемо пресјек стања у нашем основном образовању кад су у питању ове битне психо-социјалне карактеристике наставника. Ово сматрамо важним резултатом јер су релативно промјенљиве димензије личности које се могу унапређивати програмима стручног усавршавања, као и прикладним програмима који би могли бити уврштени у студијске програме наставничких факултета. Даље, очекујемо повезаност сваке од ових карактеристика са једним од стилова управљања разредном групом, што нам такође даје могућност евентуалног унапређења квалитета наставе, с обзиром да су досадашњи резултати истраживања показали да управљање разредним групама најдиректније утичеј на ученичка постигнућа.</p>
<p>13. Процјена потребног времена израде дисертације, мјесто истраживања</p> <p>Груба процјена је да ће докторска дисертација бити завршена у року од двије године. Истраживање ће бити спроведено у основним школама у Бијељини, Угљевику, Источном Сарајеву и Требињу.</p>
<p>ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ⁵</p>
<p>1. Име наставника предложеног за ментора, звање, институција у којој је стекао највише звање, ужа научна област</p> <p><i>Др Сања Опсеница</i>, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Општа психологија</p>
<p>3. Најмање 5 научних радова – библиографских јединица које се односе на тему докторске дисертације(за ментора)⁶,</p>
<p>1. Спасојевић, П. и Опсеница, С. (2010). Нека значајна питања статуса ученика као личности у васпитно-образовном процесу. <i>Нова школа, часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства бр. 7</i>, стр. 138-146, Педагошки факултет, Бијељина</p> <p>2. Крнета, Д., Станар, С. & Опсеница, С. (2012). Социјални и лични фактори ставова наставника према оцењивању у школи, <i>Радови Филозофског факултета</i>, бр. 14, стр. 89-110, Филозофски</p>

⁵Састав комисије са назнаком имена и презимена ментора и осталих чланова комисије, звања, назив научне и уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета/ установе у којој је члан комисије запослен. Чланови комисије који нису у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву и не држе наставу по било коме основу на универзитету, достављају фотокопију свога избора у звање, научну, односно ужу научну област.

⁶Ментор има објављене радове (најмање 5) из научне области из које се ради докторат. Достављају се фотокопије радова.

<p>факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале.</p> <p>3. Опсеница, С., Спасојевић, П. & Миљеновић, С. (2014). Доприноси ли Универзитетска настава развоју критичког мишљења студената. <i>Научни скуп</i>, књига 15, Филозофски факултет, Бања Лука.</p> <p>4. Opсеница, S., Milinković, D. & Spasojević, P. (2016). Najvažnija obilježja osnovne škole iz perspektive učenika. <i>Zbornik znanstvenih radova s Medjunarodne znanstvene konferencije</i>. Osijek.</p> <p>5. Dragica Milinković, D, Opсеница, S & Pero Spasojević (2017). Student attitudes to the teaching of mathematics in the republic of Srpska, <i>International Conference on Education and Social Sciences 6-8 February 2017- OCERINT</i>, International Organization Center of Academic Research, Istanbul, Turkey.</p>
<p>3. Имена осталих чланова комисије, звања, институције у којој су стекли највиша звања и ужа научна област</p>
<p>1. Др Драгољуб Крнета, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Социјална психологија</p> <p>2. Др Јелица Коковић Петровић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, Развојна психологија</p>
<p>4. Најмање 3 научна рада - библиографске јединице које се односе на тему докторске дисертације(за чланове комисије) ⁷</p>
<p>Петровић, Ј., Капор-Стануловић, Н., Марковић, А. (2003). Услови живота и научна продукција младих научно-истраживачких радника Универзитета у Новом саду, <i>Теме</i> 4/2003, 587-595.</p> <p>Петровић, Ј., Зотовић, М. (2010). Исти или другачији: слободно време младих у Војводини и у свету, <i>Зорник Матице Српске за друштвене науке</i>, 130, 73-88.</p> <p>Петровић, Ј., Михаић, И., Зотовић, М.. (2007). Форме и учесталост ризичних понашања код студенткиња новосадског универзитета, <i>Педагошка стварност</i> 9-10, 857-892.</p> <p>Крнета, Д., Станар, С. & Опсеница, С. (2012). Социјални и лични фактори ставова наставника према оцењивању у школи, <i>Радови Филозофског факултета</i>, бр. 14, 89-110, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале.</p> <p>Крнета, Д., Коледин, Г., Крнета, А. (2009). Конструкција и валидација скале за испитивање општег става према промјенама у образовању. <i>Радови Филозофског факултета</i>. бр. 11, књ. 2, 103-125, Пале.</p> <p>Крнета, Д. (2007). Методе учења у свјетлу промјена у образовању, <i>Иновације у настави</i>, бр. 1/07, 79-89, Београд, .</p>
<p>ПОДАЦИ О ПРИЈАВЉИВАЊУ-НЕПРИЈАВЉИВАЊУ ТЕЗЕ</p>
<p>1. Изјава⁸ да ли је пријављивана теза под истим називом на другој високошколској институцији</p>
<p>ЗАКЉУЧАК</p>
<p>На основу приједлога теме докторске дисертације кандидата мр Слађане Миљеновић и увида у њене професионалне и личне компетенције, Комисија са пуном сагласношћу констатује да предлог теме дисертације „Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом“, представља оригиналну замисао за самосталан научно-истраживачки рад, са наглашеном актуелношћу проблема, којим ће допринијети унапређивању теоријске утемељености психологије као науке и васпитно-образовне праксе школа као институција система васпитања и образовања.</p> <p>Имајући у виду претходна мишљења Комисија позитивно оцјењује приједлог теме докторске дисертације кандидаткиње мр Слађане Миљеновић под називом „Динамичке карактеристике личности наставника и стил управљања разредом“ и предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву да одобри израду докторске дисертације.</p>

Мјесто: Пале

Датум: 15.5.2017

Комисија:

1 **Др Драгољуб Крнета**, у звању, редовни професор, (НО Психологија, УНО Социјална психологија,, Филозофски факултет Пале. Универзитет у Источном Сарајеву, предсједник Комисије;

2. Др Сања Опсеница, ванредни професор, Општа психологија, Педагошки факултет Бијељина, Универзитет у Источном Сарајеву, ментор;

⁷ Чланови комисије достављају фотокопије радова.

⁸ Уз захтјев за пријаву и одобрење теме дужни кандидат доставља потписану изјаву

3. Др Јелица Петровић, ванредни професор, Развојна психологија, Филозофски факултет Нови Сад, Универзитет у Новом Саду, члан.

Издвојено мишљење⁹:

⁹Чланови комисије који се не слажу са мишљењем већине чланова комисије, обавезни су да у извештај унесу издвојено мишљење са образложењем разлога због се не слажу са мишљењем већине чланова комисије (члан комисије који је издвојио мишљење потписује се испод навода о издвојеном мишљењу)